

Onderzoeksvoorstel

Omgevingseffectrapport (OER)

Regionaal Waterprogramma 2028-2033

Inhoudsopgave

Over deze notitie – onderzoeksvoorstel bij de startnotitie RWP.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Wat wordt onderzocht?	4
2.1 Scope van het OER.....	4
2.2 Nadere uitwerking van de wijzigingen die in het OER worden onderzocht	5
2.3 Overkoepelende beschouwing op de alternatieven.....	11
3. Hoe wordt het onderzocht?	14
3.1 Aanpak.....	14
3.2 Onderzoek naar doelbereik	15
3.2 Onderzoek naar leefomgevingseffecten.....	16
4. Planning.....	21

Over deze notitie – onderzoeksvoorstel bij de startnotitie RWP

Het huidige Zuid-Hollands regionaal waterprogramma (RWP) is een verplicht programma op grond van de omgevingswet, waarin de provincie beschrijft hoe ze uitvoering geeft aan Europese richtlijnen over water. Het regionaal waterprogramma is onderdeel van het omgevingsprogramma. Elke zes jaar moet het regionaal waterprogramma worden geactualiseerd. In de Startnotitie herziening RWP zijn de scope en de planning van de herziening beschreven. In deze startnotitie is aangekondigd dat een onderzoeksvoorstel wordt opgesteld ten behoeve van het onderzoek naar mogelijke milieueffecten van de herziening.

Met de startnotitie als uitgangspunt beschrijft deze notitie hoe het onderzoek naar de mogelijke leefomgevingseffecten van de herziening wordt vormgegeven. Dit onderzoek naar de leefomgevingseffecten dient ter ondersteuning van de besluitvorming over de voorgestelde wijzigingen van het regionaal waterprogramma. Aan de hand van alternatieven worden doelbereik en leefomgevingseffecten van de voorgestelde wijzigingen onderzocht.

Dit onderzoeksvoorstel beschrijft de scope (wat wordt onderzocht), de aanpak (hoe wordt het onderzocht) en de procedure en planning van het onderzoek.

Milieueffectrapportage

Op basis van de startnotitie wordt een ontwerp herziening van het regionaal waterprogramma opgesteld. Voor deze herziening zal een procedure voor een milieueffectrapportage (mer) worden doorlopen. De mer wordt in deze herziening ingezet om de effecten van mogelijke beleidsopties (alternatieven) te verkennen. De belangrijkste milieugevolgen zullen in het plan-milieueffectrapport (plan-MER) beschreven worden waarbij te denken valt aan gevolgen voor de bodem en het water, maar ook voor natuur en gezondheid. Het afgeronde milieueffectrapport (MER) zal gelijktijdig met het ontwerpbeleid ter inzage worden gelegd. Ook zal – zoals wettelijk verplicht - het MER voor toetsing aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) worden voorgelegd.

Scope MER: OER

De scope van de startnotitie is bepalend voor de scope van het onderzoeksvoorstel voor het MER. In het MER wordt gekeken naar de mogelijke effecten op de leefomgeving. Om PS en belanghebbenden een omvattend en completer beeld van de mogelijke effecten van de herziening van het regionaal waterprogramma te geven is besloten om een OER op te stellen. Het OER bevat – naast milieueffecten – ook informatie over sociale en economische effecten. Het doel van het OER is om informatie aan te leveren die nodig is voor een zorgvuldig besluit over de herziening van het Omgevingsbeleid waarbij de relevante leefomgevingseffecten worden meegewogen. Dit gebeurt op een niveau, passend bij het abstractieniveau van de uitwerking van de beleidsvoornemens in het omgevingsbeleid. Waar voornemens globaal zijn, zullen de effecten globaal – dus kwalitatief - in beeld worden gebracht.

De kansen en risico's, alsmede eventuele concrete effecten, worden beschreven en vervolgens gewaardeerd ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie + autonome ontwikkeling). De referentiesituatie levert de basis waartegen de effecten van de beleidsvoornemens en de alternatieven worden afgezet.

1. Inleiding

Met de herziening van het regionaal waterprogramma (RWP) worden, indien noodzakelijk, de drie kerninstrumenten van het Omgevingsbeleid van de Provincie Zuid-Holland gewijzigd (visie, verordening en programma). Deze wijziging bevat waarschijnlijk mer-plichtige onderdelen waardoor voor de herziening van het regionaal waterprogramma een plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld dient te worden.

Waarom een MER / OER?

De plan-mer verplicht is hangt af van de inhoud van het regionaal waterprogramma. Er is sprake van een plan-mer-plicht omdat dit regionaal waterprogramma kaderstellend zal zijn voor verschillende toekomstige project-mer-(beoordelings)plichtige projecten zoals dijkversterkingen, grondwateronttrekkingen, infiltratie en werken ten behoeve van de waterveiligheid. De plan-mer-plicht vloeit ook voort uit kaderstelling gericht op beperkingen van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden, de locatiekeuzes die mogelijk gemaakt gaan worden voor drinkwaterwinning, alsmede de nieuwe normen die nodig zijn tegen wateroverlast waaronder de aanwijzing van potentiële opvanggebieden.

Een milieueffectenrapport brengt de milieueffecten van een plan of project in kaart. Het Omgevingseffectrapport bevat – naast milieueffecten – ook informatie over sociale en economische effecten. Het doel van het Omgevingseffectrapport is om informatie aan te leveren die nodig is voor een zorgvuldig besluit over de herziening van het RWP waarbij de relevante leefomgevingseffecten worden meegewogen.

Dit onderzoeksvoorstel beschrijft de scope en aanpak van het op te stellen Omgevingseffectrapport en is daarmee een eerste stap in de procedure. De provincie is initiatiefnemer en bevoegd gezag voor de herziening van het regionaal waterprogramma. DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR) adviseert de provincie over haar rol als bevoegd gezag in mer-procedures. Het OER wordt samen met de ontwerp herziening van het RWP ter inzage gelegd. Eenieder heeft in deze periode de gelegenheid zienswijzen in te dienen. De Commissie mer toetst in deze periode de kwaliteit van het OER en beoordeelt of de juiste (milieu)informatie aanwezig is om een besluit over de herziening van het RWP te kunnen nemen.

Over mer, MER en OER

De afkorting mer staat voor 'milieueffectrapportage' en is de procedure waarbinnen een MER wordt opgesteld. MER staat voor 'Milieueffectrapport' en bevat de resultaten van het onderzoek naar de (milieu)effecten binnen een mer. De toevoeging 'plan' (planMER) wil zeggen dat het om een MER voor een plan gaat (zoals de herziening van het Omgevingsbeleid). Gedeputeerde Staten heeft ervoor gekozen om niet alleen milieueffecten maar ook andere omgevingseffecten in beeld te brengen. Daarom praten we niet over een planMER maar over een Omgevingseffectrapport (OER). In juridische zin wordt nog wel gesproken van een mer-procedure.

2. Wat wordt onderzocht?

Het huidige regionaal waterprogramma is in 2022 vastgesteld en bestaat uit onderstaande maatregelen en beleidsuitwerkingen. De startnotitie beschrijft per onderdeel in hoeverre aanpassingen zijn te verwachten in deze herziening. Herziening van het beleid heeft de afgelopen jaren op onderdelen al plaatsgevonden. Het beleid voor grondwateronttrekking, infiltratie en brijnlozing is in herziening 2024 geactualiseerd, en het 'Beleidskader Grondwaterkwaliteit' in herziening 2025. Daarnaast zijn in herziening 2025 in het kader van het programma 'Water en bodem sturend' enkele aanpassingen in het waterbeleid doorgevoerd.

2.1 Scope van het OER

De blauw gearceerde maatregelen (zeven in totaal) worden inhoudelijk aangepast met de herziening regionaal waterprogramma 2028-2033. Vier van deze wijzigingen hebben betrekking tot de fysieke ruimte en zijn donkerblauw gemarkeerd in de tabel. Van deze wijzigingen worden de leefomgevingseffecten onderzocht, volgens de MER-systematiek in het OER. Alle overige maatregelen in het RWP worden een leefomgevingstoets onderzocht.

Maatregelen regionaal waterprogramma 2022-2027	Mate van actualisatie zoals voorzien in deze herziening
1. Realiseren goede grondwaterkwantiteit en -kwaliteit	Aanscherping noodzakelijk om (blijvend) te voldoen aan eisen van KRW. Aanvullende maatregelen worden verkend.
2. Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit	
3. Invulling geven aan meerlaagse veiligheid	Onderzoeken hoe we als organisatie invulling geven aan meerlaagse veiligheid. De herziening leidt niet tot wijziging in de fysieke ruimte.
4. Regionale waterkeringen: aanwijzen, normeren en samenwerken	Afspraken maken hoe te komen tot normering van waterkering. Het gaat hierbij om de werkwijze en geen verandering in de fysieke ruimte.
5. Wateroverlast beperken	Voldoet voor uitvoering wettelijke vereisten. Actualisatie vanwege nieuwe inzichten. Voorkeursoptie wordt verkend.
6. Samenwerken in het Deltaprogramma Zoetwater	Herijking strategie, Kennis delen met het ruimtelijk domein, agenderen en informatie delen geen verandering in de fysieke ruimte.
7. Verkennen toekomstige bronnen voor drinkwaterproductie en verlenen vergunningen	Voldoet voor uitvoering wettelijke vereisten. Actualisatie vanwege nieuwe inzichten. Voorkeursoptie wordt verkend.
8. Goedkeuren projectbesluiten (dijkversterkingsplannen)	Geen beleidswijziging, alleen redactionele wijziging inclusief verduidelijken integraliteit.
9. Invulling geven aan de EU-Richtlijn overstromingsrisico's (ROR)	

10. Risico's beheersen bij buitendijks bouwen	
11. Ruimtelijk beschermen bronnen voor drinkwaterproductie en -infrastructuur	
12. Beleidsuitwerking goede en veilige zwemlocaties in oppervlaktewater	
13. Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta	
14. Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden	
15. Kennisontwikkeling grondwaterkwaliteit en -kwantiteit	
16. Monitoren grondwaterkwantiteit en -kwaliteit	
17. Duurzame gietwatervoorziening	
18. Regionale Veenweide Strategieën, Nationaal Veenplan en Gebiedsaanpakken	
19. Waterrecreatie	
20. Beleidsuitwerking vaarwegen	Geen wijziging want buiten scope van herziening

2.2 Nadere uitwerking van de wijzigingen die in het OER worden onderzocht

In de startnotitie (hoofdstuk 5) is beschreven wat de aanleiding is voor wijziging van de beleidsuitwerking in het RWP en welke opties voor wijziging worden beoogd. Hieronder een nadere uitwerking van de maatregelen die in het OER worden onderzocht. We geven per maatregel aan wat de probleemstelling, doelstelling en mogelijke alternatieven om te onderzoeken zijn. Dit wordt – met de uitwerking van de herziening van de maatregelen – nader uitgewerkt.

Maatregel 1. Realiseren goede grondwaterkwantiteit en -kwaliteit	
Beschrijving: Voor grondwater zijn in de KRW en de bijbehorende Grondwaterrichtlijn (GWR) doelstellingen voor de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater geformuleerd. In de Omgevingswet is bepaald dat ter uitvoering van de KRW en GWR de provincie een RWP vaststelt en dat de provincie de grondwaterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden moet beschermen. Provincies staan dus primair aan de lat voor het behalen van deze doelstellingen.	
1. Probleemstelling	Uit de KRW-Tussenbalans 2025 blijkt dat drie van de vijf grondwaterlichamen in Zuid-Holland op minimaal één van de genoemde toetsen niet voldoen aan de doelstellingen van de KRW.¹ De belangrijkste knelpunten liggen op het vlak van chemische kwaliteit (fosfaatoverschrijding in duingebied en achterland), grondwaterafhankelijke natuur (hydrologische condities in specifieke gebieden) en drinkwaterbescherming (negatieve trend bij oevergrondwaterwinning). Daarnaast is van belang te realiseren dat het grondwatersysteem een traag systeem is. Trends zijn meestal pas jaren later zichtbaar, maar zijn áls ze eenmaal zichtbaar zijn moeilijk te keren. Grondwaterlichamen die nu in de goede toestand zijn, kunnen in de komende jaren alsnog onder druk komen te staan. Bijvoorbeeld doordat zeespiegelstijging leidt tot verzilting van grondwater, de watervraag blijft toenemen wat leidt tot verdroging / structureel mindere beschikbaarheid van grondwater of doordat vervuiling wat zich nu in het

¹ De probleemstelling is gebaseerd op [de KRW-Tussenbalans 2025 van de Provincie Zuid-Holland](#) en daarmee op de KRW-toetsresultaten van 2021. In de periode tot de zomer van 2026 worden nieuwe toetsresultaten verwacht. Die komen te laat voor de huidige actualisatie van het RWP, maar worden – indien de resultaten daartoe aanleiding geven – meegenomen in volgende herzieningen van het RWP.

	oppervlaktewater of het ondiepe grondwater bevindt, terecht komt in het diepere grondwater. In de herziening van het RWP is daarom ook aandacht nodig voor (maatregelen die zich richten op) behoud van de 'groene' scores. <u>1. Waterbalans:</u> De toets laat zien of de grondwaterbalans zodanig is dat onttrekkingen en aanvulling van grondwater in evenwicht zijn. Op dit moment voldoen alle grondwaterlichamen in Zuid-Holland. Maar behoud van gunstige scores is niet vanzelfsprekend door verwachte effecten van bodemdaling en klimaatverandering in termen van droogte en zeespiegelstijging. <u>2. Chemie:</u> De analyse laat zien dat overschrijdingen van fosfaat optreden, met name in het duingebied. Herkomstonderzoek wijst in de richting van natuurlijke achtergrondbelasting (mariene afzettingen), stedelijke emissies en mestdruk vanuit intensieve tuinbouwgebieden zoals de Duin- en Bollenstreek. Daarnaast is aandacht nodig voor actualisatie van de <u>GWR</u> en <u>RPS</u> en de normering van 'nieuwe' stoffen, zoals PFAS, die op veel plaatsen tot 'nieuwe' overschrijdingen zullen leiden. Vergrijzing van grondwater is in algemene zin een aandachtspunt: sluimerende verslechtering van de grondwaterkwaliteit door menselijk toedoen. Ook hiervoor geldt: als eenmaal sprake is van verontreiniging is dit moeilijk omkeerbaar. <u>3. Zoutintrusie:</u> Op dit moment voldoen alle grondwaterlichamen, maar als gevolg van klimaatverandering en als gevolg daarvan zeespiegelstijging, is verzilting naar verwachting in de toekomst een dreigende drukfactor. <u>4. Grondwaterafhankelijke terrestrische natuur:</u> In een aantal Natura 2000-gebieden zoals Voornes Duin, Solleveld & Kapittelduinen, Nieuwkoopse Plassen & De Haack zijn er rode scores of risicovolle situaties vanwege onvoldoende grondwaterkwaliteit/-kwantiteit. Net als het grondwater zelf, reageert ook de natuur niet instantaan. Effecten van reeds genomen maatregelen zijn in een aantal gevallen dan ook pas in of na 2027 zichtbaar. <u>5. Grondwaterafhankelijk oppervlaktewater:</u> Voor zover de oppervlaktewateren in Zuid-Holland voor het bereiken van de KRW-doelen afhankelijk zijn van grondwater (voor voldoende toevoer van water en/of voldoende kwaliteit van het toegevoerde grondwater), geldt dat het grondwater op dit moment voldoet aan de gestelde eisen. <u>6. Drinkwaterwinningen:</u> Rond de winning Langerak is sprake van stijgende concentraties van Bentazon (een onkruidverdelger), wat rode scores geeft voor de KRW. Toenemende vervuiling van grondwater is ook hier een aandachtspunt. Ook hiervoor geldt: als eenmaal sprake is van verontreiniging is dit moeilijk omkeerbaar.
2. Doelstelling(en)	Er worden drie niveaus onderscheiden in de doelstelling voor KRW grondwater: 1. Het realiseren van een goede grondwaterkwantiteit en -kwaliteit (RWP-beleid). Het regionaal waterprogramma van Zuid-Holland heeft als beleidsdoel om te zorgen voor een duurzaam functionerend grondwatersysteem met een goede kwantitatieve en chemische toestand. Dit betekent dat: • grondwater in voldoende mate beschikbaar is voor maatschappelijke functies (drinkwater, landbouw, natuur, industrie); • de kwaliteit van het grondwater geschikt is voor deze functies en geen risico vormt voor mens en ecosysteem; • negatieve effecten zoals verdroging, verzilting, verslechtering van grondwaterkwaliteit en bodemdaling zoveel mogelijk worden voorkomen; • het grondwatersysteem robuust en veerkrachtig is in het licht van klimaatverandering

	2. Het behalen van de KRW-verplichtingen voor grondwater (artikel 4 en 7) De beleidsdoelstelling uit het RWP is nader te concretiseren door de bindende doelen uit de Kaderrichtlijn Water, te weten: <u>Milieudoelstellingen voor grondwater (art. 4 KRW):</u> 1. In grondwaterlichamen de ‘goede chemische toestand’ behalen en behouden. 2. In grondwaterlichamen de ‘goede kwantitatieve toestand’ behalen en behouden. 3. De achteruitgang van de toestand van alle grondwaterlichamen te voorkomen. 4. Door de mens veroorzaakte significante en aanhoudende stijgende trends van concentraties van verontreinigende stoffen ombuigen. 5. De inbreng van verontreinigende stoffen in grondwater te voorkomen of te beperken. <u>Specifieke doelstelling water bestemd voor menselijke consumptie (art. 7 KRW):</u> Voorkomen dat de kwaliteit van het water in een grondwaterlichaam dat bestemd is voor menselijke consumptie* achteruitgaat en streven naar verbetering van de kwaliteit van water dat bestemd is voor menselijke consumptie (*water bestemd voor menselijke consumptie omvat zowel water t.b.v. de drinkwatervoorziening (zowel grootschalig als individuele onttrekkingen op campings) als de levensmiddelenindustrie). 3. Het verbeteren van de ‘rode’ scores en behouden van ‘groene’ scores op de zes KRW-toetsen. De beoordeling van de KRW-doelen voor grondwater vindt plaats aan de hand van zes KRW-toetsen, drie generieke en drie regionale / specifieke toetsen. Deze toetsen vormen het meest concrete beoordelingsniveau voor de OER voor wat betreft de doelstellingen van het onderdeel grondwater (zie ook probleemstelling): waterbalans, chemie, zoutintrusie, grondwaterafhankelijke terrestrische natuur, grondwaterafhankelijk oppervlaktewater en drinkwaterwinningen.
3. Alternatieven voor het bereiken van de doelstellingen worden verder uitgewerkt in de herziening van het RWP en het bijbehorende OER	De verwachting is dat resultaten uit divers lopende onderzoeken (naar o.a. de herkomst van fosfaat Duin Rijn-West en drukfactoren in grondwaterbeschermingsgebieden) en de nieuwe KRW-toestandsbepaling 2025/2026, aanleiding geven om aanvullende maatregelen te nemen voor het waarborgen van de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit (zoals uitgewerkt in bovenstaande doelstelling). De aanvullende maatregelen worden in het RWP verwerkt. In het OER worden – aan de hand van alternatieven – de milieueffecten en de bijdrage aan het doelbereik van de mogelijke maatregelen onderzocht ten behoeve van de besluitvorming over het RWP.

Maatregel 2. Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit

Beschrijving: Oppervlaktewater is al het water in meren, sloten, plassen, vijvers, kanalen, beekjes en rivieren. De kwaliteit van het oppervlaktewater is onder andere van belang voor zwemmen en drinkwaterwinning. De doelstellingen van de KRW ondersteunen het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlaktewater. Rijksoverheid, regionale overheden en verschillende sectoren zijn verantwoordelijk voor het bereiken en onderhouden van een goede waterkwaliteit.

1. Probleemstelling	De KRW-Tussenbalans Oppervlaktewater Zuid-Holland 2025 laat zien dat Zuid-Holland 125 KRW-oppervlaktewaterlichamen kent, met gezamenlijk meer dan 10.000 afzonderlijke doelen. Meer dan 80% van deze doelen wordt gehaald, maar door het <i>one-out-all-out-principe</i> krijgt geen enkel waterlichaam als geheel de kwalificatie ‘goed’. Het eindoordeel voor alle waterlichamen blijft daarmee
-----------------------------------	--

	onvoldoende, ondanks zichtbare verbeteringen op onderdelen.² De belangrijkste oorzaken voor het achterblijven van het doelbereik liggen op drie kwaliteitselementen die hieronder nader zijn uitgewerkt. <u>1. Biologische kwaliteit</u> De prognoses laten zien dat een substantieel deel van de waterlichamen ook in 2027 nog niet voldoet aan de biologische doelen. Hoewel in de afgelopen jaren duidelijke verbeteringen zichtbaar zijn, blijven herstelmaatregelen (zoals natuurvriendelijke oevers, vismigratie en ecologisch beheer) vaak achter in effect of vragen zij lange doorlooptijden voordat ecologisch herstel zichtbaar wordt. Daarnaast wordt het herstel tegengewerkt door exoten, met name de Amerikaanse rivierkreeft, die waterplanten aantast, bodems omwoelt en het systeem troebel en nutriëntrijk houdt. Met name de ontwikkeling van overige waterflora blijft achter, terwijl juist deze bepalend is voor het functioneren en de stabiliteit van het ecosysteem. <u>2. Nutriënten (stikstof en fosfor):</u> Formeel voldoen de nutriëntenconcentraties in de meeste waterlichamen aan de norm, soms mede door toepassing van het <i>one-in-all-in-principe</i>. Dit betekent echter niet dat de nutriëntenbelasting van het systeem biologische herstel ondersteunt of dat aanvullende maatregelen overbodig zijn. De totale nutriëntenbelasting in het systeem blijft hoog, mede door aanvoer vanuit landbouw, rioolwaterzuiveringen en stedelijke bronnen. Door doorspoeling worden concentraties verlaagd, maar het systeem blijft ecologisch kwetsbaar en weinig robuust. Zolang de (aan nutriënten verwante) biologische doelen niet zijn bereikt, blijven aanvullende maatregelen gericht op nutriëntenreductie noodzakelijk om duurzaam ecologisch herstel te ondersteunen. <u>3. Chemische kwaliteit</u> Voor prioritair en specifiek verontreinigende stoffen voldoet geen enkel oppervlaktewaterlichaam volledig aan de KRW-normen. Oorzaken verschillen door stoffen verschillende bronnen hebben per stof en lopen uiteen van natuurlijke achtergrondbelastingen tot tekortkomingen in de bronaanpak. Daarnaast neemt de opgave toe door nieuwe en opkomende stoffen (zoals PFAS), waarvoor normstelling, monitoring en bronaanpak nog in ontwikkeling zijn.
2. Doelstelling(en)	Er worden drie niveaus onderscheiden in de doelstelling voor KRW oppervlaktewater: 1. Het realiseren van een goede oppervlaktewaterkwaliteit (RWP-beleid). Het huidige Regionaal Waterprogramma Zuid-Holland 2022–2027 heeft als beleidsdoel om te zorgen voor een duurzaam functionerend oppervlaktewatersysteem met een goede ecologische en chemische toestand. Dit betekent dat: • oppervlaktewateren ecologisch gezond zijn en functioneren als robuuste leefgebieden voor flora en fauna;

² De probleemstelling is gebaseerd op de KRW-Tussenbalans 2025 van de provincie Zuid-Holland en daarmee op de KRW-toetsresultaten over 2024. Halverwege 2026 komen nieuwe toetsresultaten beschikbaar. Deze geven nader inzicht in het doelbereik, waarin onder meer de effecten van maatregelen zoals opgenomen in de Tussenbalans, evenals nieuwe inzichten uit de werkgroep Monitoring, tot uitdrukking kunnen komen. Daarnaast worden momenteel de ecologische doelen herijkt. Deze concept-doelen zijn eind april beschikbaar. Op dat moment kan een actueler prognose van doelbereik eind 2027 worden gegeven.

	• de chemische kwaliteit van het oppervlaktewater geen risico vormt voor mens, ecosysteem en gebruiksfuncties (o.a. drinkwaterproductie, recreatie, landbouw en industrie); • achteruitgang van de waterkwaliteit wordt voorkomen (stand-still beginsel); • het watersysteem veerkrachtig en toekomstbestendig is in het licht van klimaatverandering (opwarming, droogte, piekafvoeren, verzilting). 2. Het behalen van de KRW-doelen voor oppervlaktewater. De beleidsdoelstelling uit het RWP wordt nader geconcretiseerd door de bindende doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (milieudoelstellingen oppervlaktewater, artikel 4 KRW). • Het bereiken en behouden van een goede ecologische toestand (GET) of – voor sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen zoals aanwezig binnen de provincie Zuid-Holland – een goed ecologisch potentieel (GEP). • Het bereiken en behouden van een goede chemische toestand. • Het voorkomen van achteruitgang van de toestand van alle oppervlaktewaterlichamen. • Het geleidelijk terugdringen van emissies, lozingen en verliezen van prioritaire en gevaarlijke stoffen. Een oppervlaktewaterlichaam voldoet pas aan de KRW wanneer zowel de ecologische als de chemische toestand voldoen (het zogenaamde one-out-all-out-principe). 3. Het behalen van de samenhangende kwaliteitsdimensies (conform de KRW-systematiek) 1. <i>Ecologische toestand.</i> De ecologische toestand bestaat uit drie onderdelen: • <u>Biologie</u>: De biologische kwaliteitselementen (waterplanten, macrofauna, vissen en fytoplankton) geven inzicht in het functioneren van het ecosysteem. • <u>Algemeen fysisch-chemische parameters</u> (waaronder nutriënten): Randvoorwaardelijke parameters voor ecologie, waaronder zuurstofhuishouding, temperatuur, doorzicht en concentraties van stikstof en fosfor. • <u>Specifiek verontreinigende stoffen</u> (SVS): Ecologisch relevante stoffen waarvoor milieukwaliteitsnormen gelden, maar die niet vallen onder de prioritaire stoffen van de chemische toetsing. 2. <i>Chemische toestand.</i> De chemische toestand wordt bepaald aan de hand van de concentraties van prioritaire stoffen en prioritaire gevaarlijke stoffen, waarvoor op Europees niveau milieukwaliteitsnormen zijn vastgesteld.
3. Alternatieven voor het bereiken van de doelstellingen worden verder uitgewerkt in de herziening van het RWP en het bijbehorende OER	De verwachting is dat resultaten uit divers lopende (landelijk en regionale) onderzoeken (naar o.a. de resterende opgave voor nutriënten en systeemanalyse van de waterschappen) en de nieuwe KRW-toestandsbepaling 2025/2026, aanleiding geven om aanvullende maatregelen te moeten nemen voor het waarborgen van de oppervlaktewaterkwaliteit (zoals uitgewerkt in bovenstaande doelstelling). De aanvullende maatregelen voor de provincie worden in het RWP verwerkt. In het OER worden – aan de hand van alternatieven – de milieueffecten en de bijdrage aan het doelbereik van de mogelijke maatregelen onderzocht ten behoeve van de besluitvorming over het RWP. Momenteel loopt een gebiedsproces met de waterschappen om maatregelen uit te werken.

Maatregel 5. Wateroverlast beperken Beschrijving: De provincie wil de kans op wateroverlast beperken en schade door wateroverlast voorkomen. Dit is belangrijk voor de leefbaarheid, de veiligheid en de economie van Zuid-Holland, nu en in de toekomst.	
1. Probleemstelling	Het beleid voor wateroverlast dient te worden geactualiseerd vanwege nieuwe landelijke ontwikkelingen en omdat door klimaatverandering, bodemdaling en vernattingmaatregelen steeds meer knelpunten ontstaan in het regionale watersysteem van het veenweidegebied. Daarnaast is in de herziening van 2025 opgenomen dat de grondwaterstand in het veenweidegebied langzaam verhoogd wordt tot 20 - 40cm onder maaiveld om bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen te beperken. De opgaven vanuit beperken maatschappelijke kosten bodemdaling en broeikasgasemissies en wateroverlast beperken zijn in het veenweidegebied momenteel tegenstrijdig. Daardoor staat in de praktijk de omgevingswaarde wateroverlast voor grasland de aanleg van waterinfiltratieprojecten in de weg.
2. Doelstelling(en)	De provincie wil het beschermingsniveau wateroverlast in veenweidegebieden verlagen om vernattingmaatregelen mogelijk te maken en daarmee bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan. Naast enkele technische wijzigingen wil de provincie de tegenstrijdigheden in het veenweidegebied wegnemen. Optimalisatie van afweging tussen doelen.
3. Mogelijke alternatieven om te onderzoeken	Er zijn verschillende manieren om de knelpunten wateroverlast in het veenweidegebied weg te nemen: 1. Verlaag de herhalingsdijk van geaccepteerde overstrooming voor grasland van 10 jaar (nu) naar 5 of 1 jaar. 2. Verhogen van het maaiveldcriterium voor grasland van 10% (nu) naar 20% 3. Verleen een aparte status aan de 10% laagste delen van polders, volgens de structurerende keuze uit de kamerbrief Water en Bodem Sturend 4. Voer een aparte omgevingswaarde wateroverlast in voor veenweidegebieden (nieuwe RO-functie hoogwaterlandbouw) of maak deze normvrij

Maatregel 7. Verkennen toekomstige bronnen voor drinkwaterproductie en verlenen vergunningen Beschrijving: De provincie wil de bronnen voor drinkwaterproductie beschermen, zodat er altijd voldoende water beschikbaar is om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten drinkwater te produceren. De bescherming van bronnen voor drinkwaterproductie is nodig, omdat de vraag naar drinkwater toeneemt door bevolkingsgroei, en omdat de kwaliteit en beschikbaarheid van het water onder druk staan door klimaatverandering en menselijke activiteiten.	
1. Probleemstelling	De visie is nodig omdat enkele Zuid-Hollandse drinkwaterbedrijven knelpunten verwachten in de drinkwatervoorziening
2. Doelstelling(en)	(langjarige) Beschikbaarheid van drinkwater
3. Motivering	De functie drinkwater toekennen aan de Vliet wordt opgenomen, deze locatie is de uitkomst van een jarenlang proces. De MER is door Dunea uitgevoerd. In deze MER zijn de omgevingsaspecten niet meegenomen. Daarom zal in dit OER een aanvulling op de bestaande MER worden opgenomen. Het nieuwe innamepunt voor drinkwaterwinning van Dunea in de Vliet Rijnland wordt meegenomen in het OER. Dunea voert een MER uit, deze is gericht op de directe milieueffecten van het winnen van oppervlaktewater (zoals effecten op waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, natuur etc.). Aangezien we als provincie ook de omgevingseffecten (OER) mee moeten nemen bij het aanwijzen van drinkwaterwinning uit regionaal oppervlaktewater, wordt in het OER gekeken of hiervoor een aanvulling nodig is op het MER van Dunea.

	Indien nodig worden deze omgevingsaspecten onderzocht en eventueel indicatoren aan het OER toegevoegd. Overweging bij het opstellen van een artikel Gezien de casus van Dunea bij de Vliet en de casus van Oasen in de ASV-gebieden wordt sterk overwogen om op termijn een verordening artikel op te stellen wat vereist dat als bij een nieuwe drinkwaterwinning een MER wordt opgesteld hierbij ook de omgevingseffecten worden meegenomen. Dit maakt dat de provincie het drinkwaterwingebied kan aanwijzen op het moment dat hiervoor zich een concrete casus aan dient. Hiermee hoeft met het aanwijzen van gebieden voor drinkwaterwinning niet vooruit te worden gelopen op een concreet plan. Daarbij hebben waterschappen op deze manier goede handvatten om een vergunning te verlenen.
4. Mogelijke te onderzoeken	De impact op de omgeving van de drinkwater winning uit oppervlaktewater is onbekend en is geen onderdeel van de Dunea MER. In deze OER worden deze omissie verder onderzocht.

2.3 Overkoepelende beschouwing op de alternatieven

Voor veel van de hierboven beschreven beoogde wijzigingen wordt momenteel onderzoek uitgevoerd naar de uitgangssituatie en mogelijke (nieuwe) maatregelen. Daarmee staan de alternatieven in deze fase van de herziening van het regionaal waterprogramma nog niet vast. Wat wel vaststaat is de ambitie van de provincie Zuid-Holland om een klimaatbestendig en veerkrachtig watersysteem te hebben en bestand te zijn tegen extremen. De opgaven en doelen die de provincie gedefinieerd heeft kunnen op verschillende manieren behaald worden. Zuid-Holland kan op verschillende instrumenten inzetten in het regionaal waterprogramma (bijvoorbeeld subsidies, samenwerkingsafspraken, instructieregels en omgevingswaarden in de verordening).

De provincie kan een keuze maken om een stimulerende of een dwingende rol aan te nemen, of zij een ondersteunende of een regisserende rol aanneemt en op welke manier zij aan de slag gaat met het watersysteem (generiek tegenover gebiedsgericht en kleinschalig tegenover herstel systeemwerking). Zodoende zijn er vier assen om de alternatieven vorm te geven:

Vanuit de assen kunnen vier alternatieven worden beschouwd. Deze vier alternatieven beschrijven de 'uitersten' van de werkwijze van de provincie waarop de doelen in het RWP behaald kunnen worden. De zogenaamde 'hoeken van het speelveld'. Door de effecten en het doelbereik op deze uitersten te beschouwen, ontstaat inzicht in het effect van verschillende beleidskeuzes die in het RWP gemaakt kunnen worden:

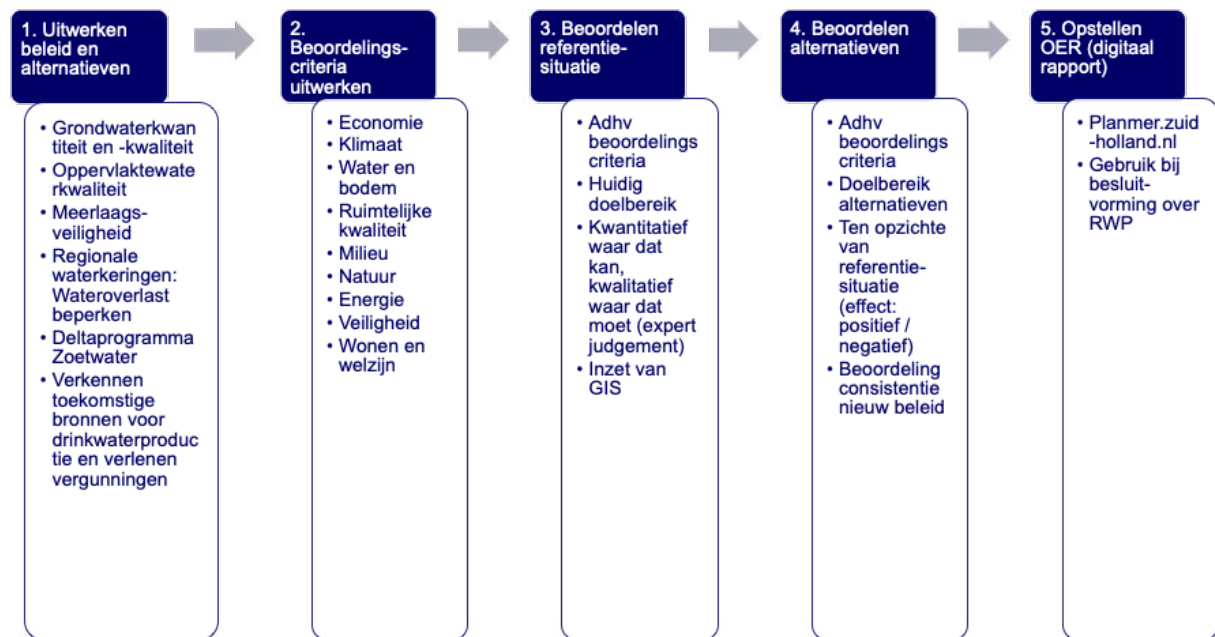
1. Provincie Zuid-Holland ondersteunt, stimuleert en maakt bewust. Dit alternatief zet meer in op kleinschalige maatregelen, generiek beleid, ondersteunend en stimulerend;
 - a. Voorbeeld narratief: *bijdragen aan samenwerkingsverbanden of gebiedsprocessen (ondersteunend), stimuleren van verandering van het watersysteem door kennisdeling, (financiële) ondersteuning van pilotprojecten en communicatie, (beter benutten van) monitoring.*
 - b. Voorbeeld maatregelen: *pilots, communicatie over klimaatadaptatie, periodieke monitoring en data-analyse om te kunnen acteren, subsidiëren van kennisontwikkeling, duurzaamheid als onderdeel van dijkversterkingsplannen, ondersteunen van praktijkgerichte onderzoeken, et cetera*
2. Provincie Zuid-Holland wordt strenger en zet meer in op provinciale bevoegdheden en handhaving dan alternatief 1;
 - a. Voorbeeld narratief: verbeteren van watersysteem. Met brede normen voor iedereen door gebruik van ruimtelijk en juridisch instrumentarium (aanpassing vergunningverlening en regelgeving waar nodig, actieve handhaving). De provincie voert de taken uit die zij wettelijk gezien heeft.
 - b. Voorbeeld maatregelen: aanvullende of strengere provinciale normen/regelgeving (mest, PFAS, hergebruik van water, et cetera), aanwijzing en normeren van regionale keringen baseren op klimaatbestendige en robuuste inrichting van het watersysteem, teelten en teeltwijzen met risico's verbinden/randvoorwaarden stellen in omgevingsverordening.
3. Provincie Zuid-Holland trekt het initiatief meer naar zich toe met focus op prioritaire gebieden. Ten opzichte van alternatieven 1 en 2 trekt de provincie de regie meer naar zich toe en zet meer in op systeemherstel;

- a. Voorbeeld narratief: In en rondom prioritaire gebieden, de N2000-gebieden, wordt meer ingezet op herstellen van de systeemwerking. De provincie initieert en regisseert gebiedsprocessen in de prioritaire gebieden. Zij neemt daarbij een breder takenpakket aan dan zij wettelijk gezien heeft. De provincie gebruikt haar ruimtelijke en juridische instrumentarium in de prioritaire gebieden: ze zet aanvullend in op functieverandering wanneer functies niet passen bij het watersysteem.
 - b. Voorbeeld maatregelen: in xx ha rondom natuurgebieden waterhuishouding aanpassen (infiltratievermogen vergroten, hoger grondwaterpeil, groter waterbergend vermogen), beperkingen stellen aan ruimtelijke ontwikkelingen via bindende regel omgevingsverordening, functie aanpassen naar watersysteem in de omgevingsverordening, nieuwe normering voor regionale keringen, gebaseerd op robuuste inrichting van deze gebieden, et cetera.
4. Provincie Zuid-Holland zet actief en maximaal in op herstel van het gehele watersysteem. Ten opzichte van alternatief 3 gaat dit alternatief verder: grootschalig systeemherstel, nog meer de regierol pakkend.
- a. Voorbeeld narratief: inzetten op herstellen systeemwerking en maatregelen in heel Zuid-Holland breed, in en rondom N2000 en NNN. De provincie initieert en regisseert gebiedsprocessen in heel de provincie. Zij neemt daarbij een breder takenpakket aan dan zij wettelijk gezien heeft. De provincie gebruikt haar ruimtelijke en juridische instrumentarium: ze zet in op functieverandering wanneer functies niet passen bij het watersysteem en past vergunningverlening en regelgeving aan als dat nodig is.
 - b. Voorbeeld maatregelen: alle maatregelen van alternatief 3, plus: maatregelen niet alleen rondom N2000-gebieden maar ook rondom NNN, in xx ha rondom natuurgebieden waterhuishouding aanpassen en stimuleren van nemen van maatregelen in bebouwd gebied door gemeenten.

3. Hoe wordt het onderzocht?

3.1 Aanpak

Onderstaande figuur geeft de aanpak van de totstandkoming van de inhoud van het OER schematisch weer.

Hierna lichten we de stappen uit bovenstaande figuur kort toe en verwijzen we naar de betreffende onderdelen van dit OER voor een uitgebreidere uitwerking.

1. **Uitwerken beleidsvoornemens en alternatieven.** Ten behoeve van de herziening van het RWP worden verschillende alternatieven voor de maatregelen uitgewerkt. In het voorgaande hoofdstuk is een eerste uitwerking van deze alternatieven opgenomen.
2. **Beoordelingscriteria uitwerken.** Op grond van de indicatoren in de Monitor Leefomgeving worden de beoordelingscriteria uitgewerkt. De Monitor Leefomgeving is als startpunt genomen en op basis daarvan wordt een beoordelingskader met relevant beoordelingscriteria vastgesteld voor dit OER. In de volgende paragraaf is de werkwijze nader toegelicht.
3. **Beoordelen referentiesituatie.** In de Monitor Leefomgeving is voor de verschillende criteria een scoringsmethodiek voor het bepalen van de referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling) opgesteld en vastgesteld. Deze systematiek is als startpunt genomen en waar nodig verder uitgewerkt. De methodiek wordt in paragraaf 3.2 nader toegelicht.
4. **Beoordelen alternatieven en botsingen.** De alternatieven worden beoordeeld op doelbereik en omgevingseffecten. Per beleidsalternatief wordt een (kwalitatieve) beoordeling van het doelbereik gemaakt. We beoordelen daar de mate waarin het aannemelijk is dat dankzij het beleidsalternatief het geformuleerde doel wordt behaald (met andere woorden: in hoeverre draagt het beleid bij aan het behalen van de doelstellingen). Aan de hand van het

beoordelingskader worden de effecten van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie in beeld gebracht. Hierbij wordt steeds aangesloten bij het abstractieniveau van de uitwerking van de verschillende maatregelen in het ontwerp van het RWP. De manier waarop de effecten in beeld worden gebracht sluit aan bij het detailniveau van de uitwerking van de maatregelen. Gezien het abstractieniveau van de beoogde herzieningen van het RWP is het OER met name een kwalitatieve beschouwing van kansen en risico's en waar mogelijk van aannemelijke effecten. Deze effecten, kansen en risico's worden 'gewaardeerd' op basis van *expert judgement*, met gebruik van reeds beschikbare informatie (zowel kwantitatief als kwalitatief). De kansen en risico's en eventuele concrete effecten worden beschreven en vervolgens gewaardeerd ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie plus de autonome ontwikkeling). De referentiesituatie levert de basis waartegen de effecten van de beleidsvoornemens en de alternatieven worden afgezet. Tot slot wordt met zogenaamde 'botsproeven' gekeken in hoeverre het nieuwe RWP consistent is, en of, verschillende maatregelen elkaar kunnen versterken en kunnen conflicteren. De aanpak en uitkomsten van de botsproeven worden in het OER beschreven.

5. **Opstellen OER (digitaal rapport).** Het OER wordt opgesteld in de vorm van een digitaal rapport.³

3.2 Onderzoek naar doelbereik

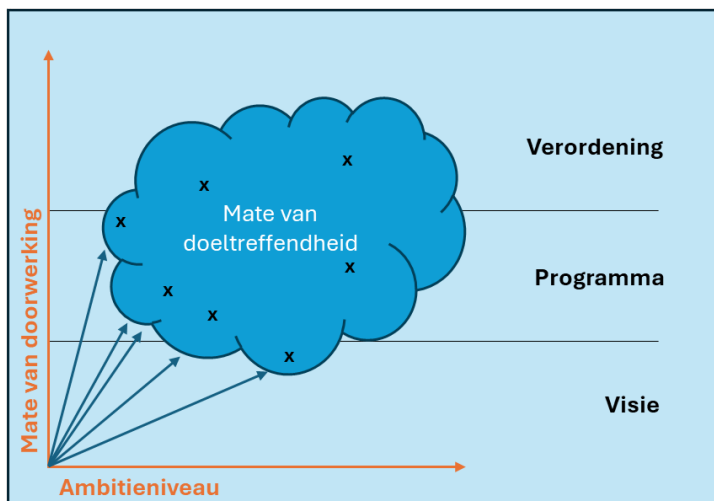
Per alternatief wordt een (kwalitatieve) beoordeling van het doelbereik gemaakt. We beoordelen daar de mate waarin het aannemelijk is dat dankzij de in het alternatief geformuleerde maatregelen het doel wordt behaald. Kortom, het gaat om een ex-ante beoordeling van de doeltreffendheid. De definitie van doeltreffendheid is: 'de mate waarin de beleidsdoelstelling daadwerkelijk wordt bereikt met behulp van het ingezette beleid'.⁴ De beoordeling is kwalitatief van aard en waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van monitoringsgegevens en evaluatieonderzoeken ter onderbouwing. De beoordeling ziet op drie aspecten:

- Het inhoudelijke ambitieniveau van het alternatief. Bijvoorbeeld voor drinkwater: gaat het om het verminderen van drinkwatergebruik en (piek)vraag, het vervangen van drinkwater door gebruik van ander type water of het vergroten van de wincapaciteit en bescherming van bronnen.
- De mate van doorwerking. De verwachte doorwerking is afhankelijk van de manier waarop het beleidsalternatief in de herziening wordt ingevoerd (visie, programma en/of verordening). De verschillende manieren van invoering zijn in meer of mindere mate afdwingbaar. Het doelbereik zal naarmate het beleid meer afdwingbaar wordt, groter worden (bijvoorbeeld: het opnemen van de bescherming van drinkwaterbronnen in de omgevingsverordening).
- Het samenspel tussen de beleidsinstrumenten. Het samenspel van de drie instrumenten heeft invloed op de doeltreffendheid. Zo geeft de omgevingsvisie richting aan de besluiten over en realisatie van ruimtelijke opgaven door het vastleggen van lange termijn ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving. Echter, een wijziging van de omgevingsvisie op zichzelf is nog niet altijd voldoende om de ruimtelijke opgaven te realiseren, want de

³ De milieueffectrapporten van de Provincie Zuid-Holland zijn terug te vinden via <https://planmer.zuid-holland.nl/>.

⁴ Definitie uit Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek 2022 (RPE): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0046970/2022-07-27>.

omgevingsvisie is alleen zelfbindend. Aanvullende regels in de verordening en concrete maatregelen gericht op uitvoering in het programma of instrumenten zoals subsidies kunnen in samenspel effectief zijn voor het realiseren van beleid.

3.2 Onderzoek naar leefomgevingseffecten

Aan de hand van criteria in een beoordelingskader wordt de impact op de leefomgeving van de alternatieven in kaart gebracht.

Voorstel beoordelingskader

De basis voor het beoordelingskader is gelegd in de Monitor Leefomgeving. De Provincie Zuid-Holland heeft een 'Monitor Leefomgeving' ontwikkeld die laat zien hoe het er 'buiten' in de provincie Zuid-Holland voor staat.⁵ De staat van de leefomgeving in Zuid-Holland wordt weergegeven aan de hand van een rad, met elf thema's en drieënveertig indicatoren. De meest recente versie van het rad ziet er als volgt uit (versie mei 2025):

⁵ Provincie Zuid-Holland, *Monitor Leefomgeving*: <https://monitorleefomgeving.zuid-holland.nl/>.

Thema	Indicator Monitor Leefomgeving	Voorstel beoordelingsaspecten OER	Toelichting
Overgenomen indicatoren monitorleefomgeving en toegevoegde beoordelingsaspecten:			
Landbouw		1. Agrarisch verdienvermogen 2. Landbouwareaal 3. Vermindering van natschade	Toegevoegd, want directe relevantie voor de onderwerpen in het OER.
Wonen en werken	Bedrijventerrein- voorraadontwikkeling	4. Bedrijventerrein- voorraadontwikkeling 5. Woningbouw	
Klimaat	CO2-emissies	6. Totale CO2-uitstoot per jaar	
	Hitte en droogte	7. Droogtestress grondwater afhankelijke natuur en landbouwgewassen 8. Verhouding verhard oppervlak versus groen en water 9. Kwetsbaarheid panden en droge verdiepingen	
	Wateroverlast	10. Waterdiepte bij hevige regenbuien (140 of 100 mm bui in 2 uur) 11. Noodoverloopgebieden 12. Omvang verharding vs neerslag	
	Waterveiligheid	13. Veiligheidsnorm waterkeringen	In de Monitor Leefomgeving gaat waterveiligheid over regionale keringen.
Water en bodem	Oppervlaktewater	14. Kwaliteit 15. Kwantiteit 16. Zwemwaterkwaliteit	14. Beoordeling aan de hand van KRW-doelen (zie beschrijving in paragraaf 2.2) 15. Beoordeling beschikbaarheid zoet water 16. Beoordeling kwaliteit cf Bkl
	Grondwater	17. Kwaliteit 18. Kwantiteit	Beoordeling aan de hand van KRW-doelen (zie beschrijving in paragraaf 2.2)
	Drinkwater	19. Beschikbaarheid en kwaliteit van drinkwaterbron 20. Omvang strategische grondwatervoorraad met goede kwaliteit voor drinkwater	Invulling voorzorgsprincipe en bescherming bronnen
	Bodem en ondergrond (4D-ondergrond)	21. Beïnvloeding van bestaande en geplande ondergrondse en bovengrondse functies 22. Verzuring en vermesting 23. Bodemdaling en verdichting 24. Verontreiniging 25. Drukke in de ondergrond	We hebben dit beoordelingsaspect verbreed naar bodemkwaliteit (chemische verontreiniging) en 4D-ordening. Bij 4D-ordening kijken we zowel naar bodemdaling als drukte in de ondergrond.

Thema	Indicator Monitor Leefomgeving	Voorstel beoordelingsaspecten OER	Toelichting
		26. Bodemkoolstof en bodemvruchtbaarheid	
Ruimtelijke kwaliteit	Fysieke Landschapskenmerken	27. Landschappelijke kwaliteit	
	Cultuurhistorie (Erfgoed)	28. Cultuurhistorie en erfgoed 29. Archeologie (beïnvloeding van bekende en onbekende archeologische waarden en kernkwaliteiten)	
		30. Gesloten waterkringloop of een gesloten grondbalans	
Circulariteit			
Natuur		31. Areaal en kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland,	
		32. Areaal en kwaliteit Natura 2000-gebieden	
	Soortenontwikkeling	33. Soortendiversiteit	

Beoordeling leefomgevingseffecten: ten opzichte van de referentiesituatie

Voor ieder beoordelingscriterium wordt een scoringsmethodiek voor de huidige situatie en voor de autonome ontwikkeling opgesteld (voor de referentiesituatie). De huidige situatie kan drie scores krijgen:

- Groen: geen knelpunten
- Oranje: wisselend knelpunten
- Rood: veel knelpunten

In de Monitor Leefomgeving is voor de verschillende aspecten een scoringsmethodiek opgesteld en vastgesteld. Deze systematiek wordt als startpunt genomen voor het opstellen van de scoringsmethodiek voor dit OER. Daar waar we in dit OER breder kijken dan in de Monitor Leefomgeving (zoals hierboven beschreven), hebben we de scoringsmethodiek uitgebreid.

Ook voor de autonome ontwikkeling (de beleidsneutrale ontwikkeling) hebben we een indeling met drie mogelijke scores gehanteerd:

- Groen: positieve ontwikkeling
- Grijs: neutrale/geen ontwikkeling
- Rood: negatieve ontwikkeling

De score voor de autonome ontwikkeling geeft dus aan wat de ontwikkeling is ten opzichte van de huidige situatie: kent de huidige situatie geen knelpunten, en is de ontwikkeling bijvoorbeeld neutraal, dan zal de toekomst ook geen knelpunten kennen. Zijn er momenteel wel knelpunten, dan zullen er bij een neutrale ontwikkeling ook in de toekomst knelpunten zijn.

Beoordelingsmethodiek

Elk alternatief wordt beoordeeld op twee aspecten: doelbereik (zoals toegelicht in paragraaf 3.2) en leefomgevingseffecten. Op grond van de beoordelingsaspecten in het kader hierboven worden de directe en indirecte gevolgen voor de leefomgeving van de alternatieven beoordeeld. Per aspect wordt een beoordeling ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling in 2030) uitgewerkt. Het gaat daarbij om een kwalitatieve beoordeling op basis van *expert-judgement* in termen van kansen op positieve en negatieve effecten. Per aspect kan ieder alternatief één van de vijf onderstaande beoordelingen krijgen:

Effect	Beoordeling
Positief effect is aannemelijk	++
Kans op positief effect	+
Neutraal effect (geen, nagenoeg geen effecten of zowel positieve als negatieve effecten waardoor het 'netto effect' niet duidelijk optelt naar een positieve of negatieve beoordeling)	0
Kans op een negatief effect	-
Negatief effect is aannemelijk	--

4. Planning

De planning van de herziening van het RWP is leidend voor de planning van het OER.

Mer-procedure voor de vaststelling van het RWP

Voor de Herziening van het RWP wordt een mer-procedure doorlopen. Deze procedure start met de publicatie van de startnotitie en dit onderzoeksvoorstel. Stakeholders kunnen op deze documenten reageren via een ambtelijke internetconsultatie. Met de startnotitie en dit onderzoeksvoorstel als basis wordt het OER opgesteld. Samen met het ontwerp van het RWP wordt het OER ter inzage gelegd. Ook zal het OER ter toetsing aan de Commissie mer worden voorgelegd. Met de zienswijze en het advies van de Commissie mer worden de herziening van het regionaal waterprogramma en het OER definitief gemaakt. Als laatste volgt het besluit. Deze documenten worden dan vastgesteld door de Gedeputeerde Staten, en aansluitend door de Provinciale Staten (indien wijziging van omgevingsvisie en/of -verordening).

De planning van de herziening van het RWP wordt bepaald door de plancyclus voor het opstellen van Stroomgebiedbeheerplannen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water. De Stroomgebiedbeheerplannen zijn bijlagen van het Nationaal Water Programma. De terinzagelegging van het ontwerp Nationaal Water Programma duurt zes maanden en de terinzagelegging van het ontwerp regionaal waterprogramma van de provincie duurt (tenminste) zes weken. Vanwege de samenhang tussen beiden vindt de provinciale terinzagelegging van het regionaal waterprogramma plaats binnen de termijn van terinzagelegging van het Nationaal Water Programma.

Mogelijk wordt de vaststelling van het ontwerp door GS gesplitst in twee besluiten: één besluit vóór 1 november 2026 voor de onderdelen ten behoeve van het Stroomgebiedbeheerplan en één besluit voor de overige onderdelen, voorafgaand aan de terinzagelegging van het regionaal waterprogramma in 2027. De onderdelen ten behoeve van het Stroomgebiedbeheerplan worden als bijlage van het Nationaal Water Programma terinzage gelegd door het Rijk. De keuze om de vaststelling van het ontwerp wel of niet te splitsen wordt later gemaakt en is afhankelijk van de voortgang van de beleidsontwikkeling.

De planning is afgestemd met de Zuid-Hollandse waterschappen en vormgegeven in onderstaande tijdlijn en tabel. De relevante momenten voor de procedure voor de totstandkoming van het OER zijn **in het rood** in de tabel opgenomen.

Procesplanning herziening Regionaal Waterprogramma en OER

Datum	Document	Actie
9 dec 2025	Startnotitie	GS : vaststellen Statenvoorstel startnotitie
7 jan 2026	Startnotitie	PS : technische sessie
21 jan 2025	Startnotitie	PS Commissie : procedurevergadering startnotitie
11 feb 2026	Startnotitie	PS Commissie : bespreken startnotitie en dit onderzoeksvoorstel (ter kennisname)
25 feb 2026	Startnotitie	PS : vaststellen startnotitie (onderzoeksvoorstel ter kennisname)
Maart 2026	Participatie	Ambtelijk : internetconsultatie

Datum	Document	Actie
Maart 2026	Participatie	Ambtelijk : Open Huis
Q2 2026	Consultatie	PS : consultatie
Voor 1 november 2026	Ontwerp	GS : vaststellen ontwerp, inclusief OER (stroomgebiedbeheerplannen) , vrijgeven voor terinzagelegging en aanbieding tkn aan PS en aanbieden voor toetsadvies bij Commissie mer
Voor 1 november 2026	Ontwerp	GS : Verzending Ontwerp naar het Rijk van verplichte onderdelen nationaal waterprogramma
Q4 2026 - Q2 2027	Ontwerp	In deze periode wordt het Nationaal waterprogramma zes maanden ter inzage gelegd
Q2 2027	Ontwerp	GS : terinzagelegging ontwerp, inclusief volledig OER en aanbieden voor toetsadvies bij Commissie mer
12 oktober 2027	Statenvoorstel	GS : vaststellen herziening
1 november 2027	Statenvoorstel	GS : Verzending Vaststelling naar het Rijk van verplichte onderdelen nationaal waterprogramma
Oktober 2027	Statenvoorstel	PS Commissie : procedurevergadering
Q4 2027	Statenvoorstel	PS : hoorzitting (indien van toepassing)
Q4 2027	Statenvoorstel	PS Commissie : bespreken herziening
Q4 2027	Statenvoorstel	PS : vaststelling herziening (indien wijziging van omgevingsvisie en/of -verordening)